

ΡΟΖΑ Η ΤΥΦΛΗ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΦΛΑΜΑΝΔΙΚΟΝ.

(Συνέχ. και τέλος. Ἴδε φολλ. 512).

Ὁ κατασκευαστὴς τῶν σαρωμάτων μὴ ἐννοήσας τὸν ξένον ἐξεπλάγη διὰ τὸν τόνον τῆς φωνῆς αὐτοῦ.

— Ἄφες τὴν ἐργασίαν σου σὲ λέγω, ἐπανέλαβεν οὗτος, καὶ δός με τὴν χειρὰ σου, ἰδιοκτητὰ Νέλις!

— Ἰδιοκτητὰ! ὑπετραύλισεν ὁ σαρωματοποιὸς με ἀπορίαν.

— Ἐλα, ἔλα! ἀνέκραξεν ὁ ὀδοιπόρος, ρίψε ὅλ' αὐτὰ τὰ σαρώματα· σὲ χαρίζω ἐν ὑποστατικόν, τέσσαρας ἀγελάδας, ἐν μοσχάριον, δύο ἄλογα καὶ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται διὰ μίαν καλὴν ἔπαυλιν. Δὲν με πιστεύεις; ἐξηκολούθησε δεικνύων τὴν παλάμην μεστὴν ὑπερπύρων· καὶ ὁμως σὲ λέγω τὴν ἀλήθειαν. Ἐδυνάμην νὰ σὲ δώσω εὐθὺς ὅλ' αὐτὰ, ἀλλὰ σὲ ὑπολήπτομαι καὶ σὲ ἀγαπῶ τόσο, ὥστε δὲν θέλω νὰ βάλω ἀμέσως χρήματα εἰς τὰς χειράς σου! Θέλω νὰ γίνης ἰδιοκτήτης ἐνὸς καλοῦ ὑποστατικοῦ, καὶ νὰ προστατεύσω τὰ τέκνα σου καὶ μετ' αὐτὸν τὸν θάνατόν μου.

Οἱ καλοὶ χωρικοὶ ἀντήλλαξαν βλέμματα ὑγρά καὶ ἐκπεπληγμένα, καὶ ἐφάνησαν μὴ ἐννοήσαντες καλῶς περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἐνῶ δὲ ὁ ὀδοιπόρος προσεπάθει νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς νέας διαβεβαιώσεις, ὁ μικρὸς Πέτρος ἐλθὼν τὸν ἔσυρεν ἀπὸ τὴν χεῖρα ὡς ἂν εἶχέ τι νὰ εἰπῆ.

— Τί θέλεις, μικρὲ μου φίλε; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Κ. Ἰωάννη, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, ἰδοὺ οἱ χωρικοὶ ἐπιστρέφουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς. Ἡξεύρω καλὰ ποῦ εἶναι ἡ Ρόζα. Θέλεις νὰ τρέξω εἰς συνάντησίν της διὰ νὰ τὴν εἰπῶ ὅτι ἔφθασες;

Ὁ δὲ ὀδοιπόρος λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου ὠδήγησεν αὐτὸ πρὸς τὴν θύραν λέγων·

— Ἐλα, ἔλα! ὠδήγησέ με!

Καὶ ἀποχαιρετίσας τοὺς κατοίκους τῆς καλύβης διὰ νεύματος μόνον, ἠκολούθησε τὸ μικρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον διευθύνθη κατεσπυραμένως πρὸς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου. Ὅτε δὲ ἐφθασαν εἰς τὰς πρώτας οἰκίας, οἱ ἀποροῦντες χωρικοὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς ἀποθήκας καὶ τὰ ἵπποστάσια, καὶ ἐβλεπον κεχηνότες ὡς ἂν συνέβαινε θαῦμα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἦτο τῶνόντι παράδοξον θέαμα τὸ ἐξυπόδητον ἐκεῖνο παιδίον, τὸ φέρον ὑποκάμισον μόνον νὰ πηδᾷ πλησίον τοῦ ἀγνώστου τοῦ ὁποίου ἐκράτει τὴν χεῖρα μειδιῶν καὶ ὀμιλῶν οἰκείως μετ' αὐτοῦ.

Οἱ καλοὶ χωρικοὶ ἠπόρουν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τί κοινὸν ὑπῆρχε μεταξύ τοῦ πλουσίου

ἐκείνου κυρίου, ὃς τις ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς τοῦλάχιστον βαρόνος, καὶ τοῦ Πέτρου τοῦ μικροῦ.

Ἡ ἐκπληξίς δὲ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἔτι μεγαλητέρα ὅτε εἶδον τὸν ξένον κύψαντα καὶ ἀσπασθέντα τὸ παιδίον. Ἡ μόνη ἰδέα ἣ ἐπελθοῦσα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἕκαστος ἐξέφρασε τὴν γνώμην του, ὑπῆρξεν ὅτι ὁ πλούσιος ξένος ἠγόρασε τὸ παιδίον ἀπὸ τοὺς γονεῖς του ὅπως τὸ ἀναθρέψῃ ὡς υἱόν του θετόν· τοῦτο εἶχε γίνεαι καὶ ἄλλοτε ἀπὸ κατοίκους τῆς πόλεως μὴ ἔχοντας τέκνα, . . . καὶ ὁ μικρὸς Πέτρος, ὁ υἱὸς τοῦ σαρωματοποιοῦ, ἦτο βεβυθίως τὸ ὠραιότερον μικρὸν παιδίον τοῦ χωρίου με τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν μικρὰν βοστρυχώδη καὶ ξανθὴν κεφαλὴν του. . . Καὶ ὁμως ἐπαραξενεύοντο πῶς ὁ πλούσιος ἐκεῖνος παρέλαβε τὸ παιδίον με τὸ ὑποκάμισον μόνον.

Ἐν τσοούτῳ ὁ ὀδοιπόρος ἐπροχώρει. . . Τὸ χωρίον ὀλόκληρον τῷ ἐφαίνετο ἀκτινοβολοῦν οὐρανίαν λάμψιν, τὰ φύλλα τῶν δένδρων θαλερώτατα, αἱ πενιχραὶ οἰκίαι παλάτια, καὶ ὁ ἀήρ πλήρης ζωογόνου καὶ ἀρωματικῆς εὐωδίας. . . Τὴν προσοχὴν του ὅλην ἐφείλκυσαν νέαι ἀντικείμενα, καὶ ἐφαίνετο βεβυθισμένος εἰς οὐρανίαν μακαριότητα. Συγχρόνως ὁμως εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον μακρὰν καὶ ἐπροσπάθει νὰ διαπεράσῃ σωρὸν πυκνῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο κλείοντα τὸν δρόμον εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ χωρίου.

Αἴφνης τὸ παιδίον ἔσεισε δυνατὰ τὴν χεῖρά του καὶ ἀνέκραξε μεγαλοφώνως·

— Αἰ! ἐκεῖ κάτω, ἐκεῖ κάτω, ἰδοὺ ἡ Ρόζα ἐρχεται με τὴν Τινές.

Καὶ ἀληθῶς, γυνὴ τυφλὴ καὶ ἠλικιωμένη, ὀδηγούμενη ὑπὸ μικρᾶς πενταετοῦς κόρης ἐφαίνετο πρὸς τὴν γωνίαν οἰκίας κειμένης ἐπὶ τῆς κυριωτέρας ὁδοῦ. Ἀλλ' ὁ ὀδοιπόρος ἀντὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἀνυπόμονον πρόσκλησιν τοῦ παιδίου ἐστάθη ἀκίνητος, καὶ περίλυπος παρετήρει τὴν τυφλὴν ἀργοπατοῦσαν. Ἦτο λοιπὸν ἐκεῖνη ἡ ἀγαπητὴ του Ρόζα! ἦτο ἡ ὠραία καὶ πλήρης χάριτος νέα, τῆς ὁποίας ἡ εἰκὼν ἦτο ἔτι ἐζωγραφημένη εἰς τὴν καρδίαν του τόσῳ νέα καὶ τόσῳ θελκτικῇ!

Ὁ δισταγμὸς ὁμως οὗτος ἐξηλείφθη ἐν ἀκαρεῖ, καὶ παρασύρας τὸ παιδίον ἔτρεξε πρὸς τὴν φίλην του. Ὅτε δὲ ἐφθασε πλησίον αὐτῆς, μὴ δυνηθεὶς πλέον νὰ κρατήσῃ ἐχυτὸν ἀνέκραξε μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς, «Ρόζα! Ρόζα! ἡ δὲ Ρόζα μόλις ἀκούσασα τὴν φωνὴν ἀπέσπασε τὴν χεῖρά της ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς μικρᾶς, καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ ὡς ἂν εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ νευρικῆς ἀσθενείας. Καὶ τείναςα τοὺς βραχίονας ἀπεκρίθη «Ἰωάννη! Ἰωάννη! καὶ ἐπροχώρει πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἠκούσθη ἡ φωνή. Καὶ ἀμέσως λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ κόλπου της πράγμα τι,

ἔσπασε τὸ περὶ τὸν τράχηλον γατεάνιον, καὶ ἔδειξε μικρὸν χρυσοῦν σταυρὸν. Ἔπεσε δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἰωάννου, ὃς τις ἠθέλησε νὰ τὴν ἀσπασθῆ ψιθυρίσας ἀκαταλήπτους τινὰς λέξεις· ἀλλ' ἡ τυφλὴ ἀπώθησεν αὐτὸν ἠρέμα· καὶ ἐπειδὴ ἐνόησεν ὅτι δυσπρεστήθη·

— Ἰωάννη, Ἰωάννη, ἀνέκραξεν, ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν χαρὰν μου! . . . Πλὴν ἔταξα εἰς τὸν Θεόν. . . Ἔλα μαζί μου. . . ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸ κοιμητήριον.

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐνόησε τί εἶχε κατὰ νοῦν ἡ Ρόζα· ὑπέθεσε μόνον ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς τῆς ὅτι σπουδαῖός της λόγος, ἱερὸς ἱσως, ἀπήτει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς φίλης του. Καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν πρὸς τοὺς χωρικοὺς, οἱ τινες εἶχον συναχθῆ περὶ αὐτὸν, ὠδήγησε τὴν τυφλὴν εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ὅπου γονυπετήσασα ὑπὸ τὸν σταυρὸν, προσεκάλεσε καὶ ἐκεῖνον νὰ γονυπετήσῃ. — Προσευχήθητι, εἶπε, καὶ σὺ, τὸ ἔταξα εἰς τὸν Θεόν.

Καὶ ὑψώσασα τὰς χεῖρας πρὸς οὐρανὸν προσηυχήθη ἐπὶ μικρὸν, καὶ ἔπειτα ἐναγκαλισθεῖσα τὸν φίλον της τὸν ἠσπάσθη μετὰ τσαύτης συγκινήσεως, ὡς τε ἐγκατέλειπον αὐτὴν αἱ δυνάμεις της, καὶ ἔπεσεν ἡ κεφαλὴ της εἰς τὸ στήθος τοῦ Ἰωάννου.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ μικρὸς Πέτρος ἐχόρευε περὶ τοὺς χωρικοὺς καὶ κρούων τὰς παλάμας ἐφώνει· — Ἦλθεν ὁ μικρὸς Ἰωάννης! ἦλθεν ὁ μικρὸς Ἰωάννης!

Ἐπίλογος.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1864 ἔτους κατὰ τινὰ ὠραίαν ἡμέραν, ἐφάνη ἅμαξα πλησίον μεμονωμένου καπηλείου, καὶ δύο νέοι φαιδροὶ καὶ εὐθυμοὶ κατέβησαν παρὰ τὴν θύραν αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ ἐθαύμαζον τὴν ὠραίαν φύσιν ὡς ἄνθρωποι ἐρχόμενοι ἀπὸ πόλιν, ὁ νεώτερος ἰδὼν μακρὰν ἐφάνη καταληφθεὶς ἀπὸ ποιητικὴν ἔκστασιν.

— Ἄκουσε! ἄκουσε, ἀνέκραξε.

Καὶ ἀληθῶς ἤχος μουσικῆς ἠκούετο μακρὰν, ἤχος φαιδρὸς ἔχων ῥυθμὸν χοροῦ. Ἐνῶ δὲ ὁ νεώτερος τῶν δύο ἐδείκνυε τὸν ὀρίζοντα σιωπηλῶς, ὁ ἕτερος εἶπεν εἰρωνικῶς πῶς·

— Ἐκεῖ πέραν ὑποκάτω τῶν δένδρων παίζουν ὄργανα· ἐκεῖ χορεύουν νέοι καὶ νέαι, καὶ κανεὶς δὲν σκάπτεται περὶ θανάτου ἢ ζωῆς. Ἔλα, ἔλα, φίλε μου, Ἰωάννη, μὴν ἐνθουσιάζεσαι τόσον πολὺ καὶ τόσον γρήγορα. Ἴσως ὑποδέχονται τὸν δήμαρχον.

— Ὅχι, ὄχι, κάτι ἄλλο εἶναι· ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν τὰς χωριατοπούλας εἰς τὸν χορὸν· θὰ εἶναι ὠραία. . .

— Ἄς πῶμεν πρῶτον ὀλίγον ζῦθον εἰς τοῦ Βάεζ Ζούστενς, καὶ ἄς τὸν ἐρωτήσωμεν τί τρέχει. . .

Μόλις δὲ εἰσελθόντες εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐξεκαρδίσθησαν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸν γέλωτα.

Ὁ Βάεζ Ζούστενς ἐστέκετο ὀρθὸς ὡς κυπάρισσος καὶ ἀκίνητος ὡς στρατιώτης. Τὸ μακρὸν ἔνδυμα τὸ ὁποῖον ἐφόρει τὰς μεγάλας ἐορτὰς κατέβαινεν ἕως εἰς τοὺς ἀστραγάλους τῶν ποδῶν του. Καὶ ἐχαίρεισε μὲν τοὺς δύο νέους τοὺς ὁποίους ἐγνώριζεν, ἀλλὰ δὲν ἐσάλευσεν ἀπὸ τὸν τόπον του, διότι κατὰ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν τὸ περιτραχήλιον τοῦ ὑποκαμίσου του, ὑψηλὸν καὶ εὐθὺ, ἐπλήγωνε τὰ ὠτία του. Ὅτε εἶδεν εἰσελθόντας τοὺς δύο ξένους χωρὶς νὰ κινήσῃ τὴν κεφαλὴν ἀνέκραξεν εὐθύμως·

— Ἰωάννα! Ἰωάννα! Ἔλα δά! ἀκούω τὴν μουσικὴν. Δὲν σὲ εἶπα ὅτι θὰ φθάσωμεν ἀργά.

Καὶ ἦλθεν ἡ Ἰωάννα φέρουσα μέγα κἀνιστρον πληρὲς ἀνθέων. ὦ! πόσον ἦτον ὠραία μὲ τὴν *δαυτελέγια σκούφια της*, μὲ τὸ κόκκινον περιστήθιόν της, μὲ τὸ μέγαλον καὶ χρυσοῦν της ἐγκόλπιον, μὲ τὰ ὠραία της σκολλαρίκια! τὸ πρόσωπόν της ἔλαμπεν ἀπὸ χαρὰν.

— Ὠραία καὶ μεγαλοπρεπὴς παιωνία ἀνοίγουσα τὸν Μάϊον! ἐψιθύρισε ὁ νεώτερος τῶν ὁδοιπόρων.

Ἐν τούτῳ ἡ Ἰωάννα ἔφερε τὸν ζῦθον, καὶ παρ-εὐθὺς ἀνεχώρησε χαίρουσα καὶ πηδῶσα μὲ τὰ ἄνθη της.

Ὁ δὲ Βάεζ ἔκραξεν ἔτι πλέον ἀνυπομόνως·

— Βέθα! Βέθα! εἰάν δὲν ἔλθῃς ἀμέσως ἐγὼ σ' ἀφίνω.

Τὴν ὥραν ἐκεῖνην τὸ παλαιὸν ὠρολόγιον τὸ κρεμάμενον εἰς τὸν τοῖχον ἐσήμανεν ὥρας ἐννέα, καὶ φωνὴ πτηνοῦ ἔφαλε γοερῶς «Κουκού, κουκού, κουκού!»

— Τί φαντασία σὲ ἦλθεν, εἶπεν ὁ εἰς τῶν ὁδοιπόρων, νὰ εὐγάλης τὸ ὠραῖον ὠρολόγιον τὸ ὁποῖον εἶχες ἄλλοτε ἐκεῖ, καὶ νὰ βάλῃς τοῦτο τὸ πένθιμον;

— Ναί, ναί, ἀπεκρίθη ὁ κάπηλος ὑπομειδιῶν περιγελαῖτε ὅσον θέλετε τὸ κουκού μου· αὐτὸ ὁμως μὲ δίδει κατ' ἔτος πενήντα φιαρίνια ὀλλανδικά. Εἶναι ἀξιόλογον ὑποστατικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξόδων καλλιέργειας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ τέσσαρες κρότοι κανονίων ἀντήχησαν μακρὰν.

— Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ὁ Βάεζ, ἡ ἐορτὴ ἤρχισεν! Αὐτὴ ἡ γυναῖκα μὲ τὴν *τουαλέταν της* θὰ μὲ παίξῃ κανένα παιγνίδι.

— Δὲν μᾶς λέγεις, κύρ Βάεζ, ἠρώτησιν ὁ πρεσβύτερος τῶν ξένων, τί τρέχει; Μήπως ἔρχεται ὁ βασιλεὺς;

— Ποῦ νὰ σὰς τὰ λέγω! ἀπεκρίθη ὁ κάπηλος· ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἠκούσθη παρομοία ἱστορία. Ἄν τὴν ἀκούσατε δὲν θὰ ἔχετε ἀνάγκην νὰ κατασκευάζετε ψεύματα διὰ νὰ γεμίζετε τὰ βιβλία σας. Καὶ αὐτὸ τὸ κουκού μου ἔχει μέρος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τυφλῆς Ρόζας.

— Τῆς τυφλῆς Ρόζας! ὑπεψιθύρισεν ὁ νεώτερος. Τί ὠραῖος τίτλος!

— Ὄχι, κύριε! δὲν τὸ δέχομαι, εἶπεν ὁ ἕτερος. Ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο τρέχουμεν μαζῇ εἰς ἀναζήτησιν ἱστοριῶν, τὸ εὔρημα πρέπει νὰ τὸ μοιράσωμεν.

— Ἐστω! ρίπτομεν κληρὸν καὶ ὁποῖος κερδήσει, εἶπεν ὁ νεώτερος ὀπωσοῦν περίλυπος.

— Καὶ ὅμως ἀκόμη δὲν ἤξεύρωμεν τί τρέχει. Ἐλα, κύριε Βάες. Ἔβαλε ἀπὸ τ' αὐτιά σου τοῦτον τὸν ἀνεσοῦν κολλάρου καὶ διηγήσου μας τὴν ὑπόθεσιν. Θὰ σ' δώσωμεν χάρισμα τὸ βιβλίον ὅταν τυπωθῇ.

— Ἄδύνατον, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Βάες. Ἀκούω τὴν γυναῖκά μου καταβάνουσαν· πλὴν ἔλατε μὲ ἡμᾶς ἕως εἰς τὸ χωρίον, καὶ εἰς τὸν δρόμον σὰς λέγω διὰ τί τραβοῦν κανόνια καὶ παίζουν μουσικὴν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ γυνὴ τοῦ καπύλου ἦλθεν ἐστολισμένη κόκκινα, κίτρινα καὶ λευκά, ὥστε ἐθαμβώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ξένων. Ἐτρεξε πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς, ἀνεσήκωσεν ἔτι πλέον τὸ περιτραχήλιόν του, καὶ λαβοῦσα τὸν βραχίονά του ἔτρεξε πρὸς τὴν θύραν. Οἱ δύο νέοι ἠκολούθησαν, καὶ καθ' ὁδὸν ἤκουσαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰωάννου Μακρῆ καὶ Ρόζας τῆς τυφλῆς ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Βάες, διηγηθέντος πρὸς τοῦτοις πῶς ὁ Ἰωάννης ἠγόρασε τὸ παλαιὸν ὠρολόγιον καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν πενήτην κόνια κατ' ἔτος, ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ ἔχη πάντοτε αὐτὸ κρεμάμενον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του. Εἶπε πῶς ὁ Μακρῆς διατρίψας τριάκοντα τέσσαρα ἔτη εἰς Ῥωσσίαν ἐπλούτησεν, πῶς ἠγόρασε λαμπρὰν ἐξοχὴν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ κατοικήσῃ μὲ τὴν Ρόζαν καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Νέλους, πῶς υἱοθέτησεν ὅλα τὰ παιδιά τούτου, πῶς ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν νεκροθάπτην, καὶ ἐπὶ τέλους διὰ τί τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο θα ἐγίνετο πανηγυρίς, καὶ θὰ ἔψηνον ὀλόκληρον μόσχον καὶ θὰ ἔδραζον δύο μεγάλους λέβητας μὲ ριζόγαλον.

Ὁ Βάες Ζούστενς ὠμίλει ἀκόμη, ὅτε τραπέντες περὶ τινὰ οἰκίαν εὐρέθησαν εἰς τὸν κυριώτερον δρόμον τοῦ χωρίου. Οἱ ἄδοιπόροι δὲν ἤκουον πλέον τὴν διήγησίν του, διὰ τὴν μὲν ἤκουον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν εἰς τὸ νὰ βλέπωσι τὰ διατρέχοντα.

Τὸ χωρίον ὀλόκληρον ἦτο κατεστολισμένον μὲ δένδρα καταπράσινα καὶ μὲ λαμπροὺς στεφάνους ἐξ ἀνθέων. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν θεατῶν ἐκυμάτιζον μεγάλα κόκκινα γράμματα σημαίνοντα τὴν χρονολογίαν τοῦ εὐτυχοῦς συμβάντος. Πανταχοῦ ἀνυψοῦντο ὠραῖοι ἱστοὶ μὲ σημαίας καὶ ἐπισείοντας, καὶ εἰς τὰς ἄκρας τῶν δρόμων τὰ παιδιά εἶχον φυτεῦσαι ἐπίτηδες ἄνθη, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο κατὰ τάξιν τὰ μονογράφηματά τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας. Ἐν μόνον τούτων, ἸΡ, τὸ ὅποιον ἐπενόησεν ὁ διδάσκαλος τοῦ

χωρίου, ἐσήμεινε τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν Ρόζαν. Τὸ πλῆθος ἦτο ἀπειρον, διότι καὶ ἀπὸ τὰ περίεξα χωρία συνέτρεξαν πολλοὶ ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τὴν τελετὴν τῶν θαυμαστῶν τούτων γάμων.

Οἱ δὲ δύο νέοι ἄδοιπόροι, τρέχοντες εἰδῶ καὶ ἐκεῖ, ἤκουον τὰ λεγόμενα· ὅτε ὅμως ἡ συνοδία, ἣτις ἐρχομένη ἐκ τῆς ἐπαύλειος διέσχισε τοὺς ἀγρούς, ἐφθασεν εἰς τὸ χωρίον, ἀνέβησαν τὸν λόφον ὅπως παρατηρήσωσι καὶ τὰς ἐλαχίστας περιστάσεις.

Πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα κοράσια πέντε καὶ δέκα ἑτῶν, κατάλευκα, ἤρχοντο πάντα μειδιῶντα, ὅμοια πρὸς τὰ λευκὰ νέφη τὰ περιστρεφόμενα εἰς τὸν γλαυκὸν οὐρανόν. Ἄνω δὲ τῶν ὠραίων προσώπων τῶν καὶ περὶ τὴν κυματίζουσαν αὐτῶν κόμην, περιέστερε τὴν κεφαλὴν στέφανος ἐκ ῥόδων, ἀμιλλώμενος πρὸς τὰ ὄροσερὰ αὐτῶν χεῖλη.

— Ὁμοιάζει, ἐψιθύρισεν ὁ νέος ποιητῆς, πρὸς πλάσμα τῆς φαντασίας. Ἀθωότης, νεότης, χαρὰ... Θεέ μου! τί ὠραῖα!

— Ἄ, ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ ἕτερος, ἰδοὺ καὶ αἱ παιωνίαι! ἡ Ἰωάννα Ζούστενς ἐρχεται πρώτη.

Ὁ νέος ὅμως ποιητῆς μὴ προσέχων εἰς πεζὰ πράγματα, παρετήρει ἐν ἐκστάσει πλῆθος νεανίδων ἐρχομένων κατόπιν τῶν παιδίων. Τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἦσαν πλήρη θελγήτρων καὶ μαγικὸν τὸ μειδίημα.

Ἰδοὺ καὶ ἡ Ρόζα ἡ τυφλὴ καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ μνηστήρ αὐτῆς. Πάσον θὰ εἶναι εὐτυχῆς ἡ ταλαίπωρος! Πόσα καὶ πόσα ἔπαθεν. Ἐγίαινε καὶ ἐπαίτις! τριάκοντα τέσσαρα ἔτη κατηνάλωσε μεταξὺ θλίψεων ὀνειροπολοῦσα καὶ ἐλπίζουσα· καὶ σήμερον ἰδοὺ παραδόξως πληρουμένη ἡ ἐλπίς αὐτῆς. Ἐρχεται στηριζομένη εἰς τὸν βραχίονά του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὅς τις τὴν εἰσήκουσεν. Εἰς τὸ στήθος τῆς κρέμαται ἀκόμη ὁ χρυσοῦς σταυρὸς τὸν ὅποιον ὁ Ἰωάννης εἶχε δώσει εἰς αὐτήν... Ἀκούει τὰς χαρμωσοῦς φωνὰς, τὰ ἄσματα καὶ τὴν μουσικὴν... Οἱ πόδες τῆς κλονοῦνται ἕνεκα τῆς τόσης συγκινήσεως, καὶ αὐτὴ σφίγγει τὸν βραχίονα τοῦ συζύγου τῆς, ὡς ἂν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς εὐτυχίας τῆς.

Ὁπισθεν αὐτοῦ ἐρχονται ὁ Νέλους, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, ἐνδεδυμένοι ὡς πλούσιοι ἀγρόται. Καὶ αὐτῆς καὶ ἐκείνου οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι πλήρεις δακρύων εὐγνωμοσύνης. Ὁ μικρὸς Πέτρος ἔχει ἀνυψωμένην τὴν κεφαλὴν, βαδίζει ὑπερήφανος σείων τοὺς ξανθοὺς του βοστρύχους, καὶ δίδων τὴν χεῖρα εἰς τὰς ἀδελφάς του.

Ἰδοὺ καὶ ἑτέρα σειρά ἀνθρώπων; ποιοὶ ἄρα γε εἶναι; Εἶναι τὰ λείψανα ἐκείνων τοῦς ὁποίους εἰδεκάτισεν ὁ χρόνος. Εἴκοσι περίπου γέροντες παρακολουθοῦσιν εἰς τὸν Νέλουν καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Ὅλοι εἶναι κατάλευκοι καὶ φαλακροὶ, πολλοὶ δὲ ἐξ

αὐτῶν καὶ κυρτοί. Οἱ μὲν στηρίζονται ἐπὶ ράβδου, οἱ δὲ ἐπὶ βακτηριῶν, καὶ εἰς μόνος εἶναι βωβός καὶ κωφός. Πάντες ὅμως εἶναι τοσοῦτω καταβεβλημένοι καὶ κεκυφότες ἕνεκα τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἐργασίας, ὥστε νομίζεις ὅτι βλέπεις ἀγέλην θυμάτων ὠθουμένην πρὸς τὸν τάφον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θανάτου.

Ὁ Λαυρέντιος Στέβενς, οὗ τινος αἱ χεῖρες ἐγγίζουσι σχεδὸν τὴν γῆν, ἔρχεται πρῶτος, καὶ ὁ τυφλὸς Βάες, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ πάπου τοῦ μυλωθροῦ, φαίνεται τελευταῖος.

Μόνοι οἱ γέροντες οὗτοι ἐπέζησαν εἰς τοὺς κατοίκους ἐκείνους τοῦ χωρίου οἱ τινες εἶδον τὸν Ἰωάννην νέον, σφριγῶντα καὶ ὑπερήφανον. Μετὰ τούτους δὲ ἤρχοντο οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πάντες προσκεκλημένοι εἰς τὸν γάμον.

Ἡ συνοδία εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνῶ τὸ μουσικὸν ὄργανον διεσκόρπιζεν ἐπίσημον μελωδίαν. Ὁ δὲ νέος ποιητὴς κύψας πρὸς τὴν γῆν καὶ λαβῶν λεπτὸν κάλαμον ἐκράτησε τὴν μίαν ἄκρην καὶ ἔδωκε τὴν ἄλλην εἰς τὸν ὀδοιπόρον του.

— Τί βιάζεσαι; ἠρώτησεν οὗτος.

— Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἐξῆψε τὴν φαντασίαν μου, καὶ θέλω νὰ μάθω ἂν θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τὴν περιγράψω.

Ὁ ἕτερος συνέτριψε τὸν κάλαμον, καὶ ὁ νέος ποιητὴς ἔρριψεν εὐθὺς τὸ ἰδικόν του τεμάχιον εἰπὼν περίλυπος! — Ἐχασα!

Ἴδου λοιπὸν διὰ τί ὁ μὴ ποιητὴς διηγῆθη εἰς ὑμᾶς, φίλτατοι ἀναγνώσται, τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥόζας. Δυποῦμαι δὲ διὰ τοῦτο, διότι ἂν ἐκέρδαιεν ὁ ποιητὴς θὰ ἀνεγινώσκετε στίχους ἑναρμονίους καὶ γλυκεῖς. Εἶθε ὁ κλῆρος ν' ἀποφασίσῃ ἄλλοτε ἄλλως!

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΑΞΟΥ.

Je donne mon avis, non comme bon,
mais comme mieux. (Montaigne.)

I. Δειγμάλλας II. Καλλιπούρη ἰατρῷ χαίρειν.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 500 φυλλ. τῆς *Πανδώρας* (1), ἀνέγνων τὴν περὶ ἀρχαιοτήτων Νάξου ἀξιόλογον πρὸς τὸ Β. ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ἰπουργεῖον ἐκθεσιν ὑμῶν, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον εὐχαριστήθην ὅσον εἶδον ἐν αὐτῇ ἀκριβέστερον ἀναφερομένης τὰς πρὸ μικροῦ παρ' ἐμοῦ δύο ἀρχαίας ἐπιγραφάς ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ καταχωρηθείσας (2). Ἐπίτραπήτω μοι ὅμως, ἀξιότιμε συνάδελφε, ἵνα παρατηρήσω ὅτι ἡ τελευταία λέξις τῆς ἐπὶ τῆς ἀνα-

βάθρας τῆς οἰκίας Παγκάλου εὐρισκομένης ἐπιγραφῆς ἔχει ὅπως ἐγὼ ἐδημοσίευσα, δηλαδή ΑΜΦΙΑΗΜΥΑΩΝ καὶ οὐχὶ ΑΜΦΙΑΗΜΥΑΟΝ, ὡς θέλετε πληροφορηθῆν ἐκ τοῦ ὄψε ἐπισυνημμένου ἐκτυπώματος. Καὶ ναὶ μὲν ἀληθές ὅτι τὸ προτελευταῖον αὐτῆς στοιχεῖον ὑπάρχει κακῶς ἐγκεχαραγμένον δίκην ἀνωμάλου Ο μετὰ μιᾶς κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ ἐκατέρωθεν στιγμῆς· ἀλλ' αἱ ἐν λόγῳ στιγμαὶ θεωρητέαι ὡς ἀποτελοῦσαι τὰς ἄκρας τοῦ Ω καὶ οὐδόλως ἀσκόπως ἐγχαραχθεῖσαι. Τὸ δὲ πέμπτον τῆς αὐτῆς λέξεως στοιχεῖον φαίνεται μοι Λ καὶ οὐχὶ Δ, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηφανίσθῃ διὰ τῆς προστριβῆς ἢ κατὰ τὴν βάσιν τοῦ στοιχείου τούτου γραμμὴ ἀφοῦ αἱ πλάγαι καὶ τὰ παρακείμενα λοιπὰ στοιχεῖα μένουσαι σῶα.

Τὸ δὲ ὡς μετρολογικὸν παρ' ἡμῶν θεωρούμενον μάρμαρον, ἐξελέφθη ὡς τοιοῦτον καὶ ὑπὸ τοῦ μετ' ἐμοῦ παρατηρήσαντος αὐτὸ ἀξιότιμου ἡμῶν συνδέλφου Κ. Δαμηράλη. Ὁ δὲ διάσημος ἀρχαιολόγος Κ. Ἐντζιος, ὁ καὶ γραμματεὺς τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, πρὸς ὃν ἐγραψα περὶ τούτου, ἀπήντησέ με φιλοφρόνως, ὅτι διστάζει νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην πρὸς τί κυρίως ἐχρησίμευε τὸ μάρμαρον τοῦτο. Τὸ παῖθόν με ὅμως ὅτι ὠρισταὶ πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρόνου καὶ οὐχὶ τῆς τῶν ρευστῶν ποσότητος, ἐστὶν ἡ διὰ χαλκίνου τριχοειδοῦς σωλῆνος συμπλήρωσις τῶν κατὰ τοὺς πυθμένας κοιλωμάτων αὐτοῦ ὀπῶν. Καὶ τῶνόντι, ἂν τὰ ἐν λόγῳ κοιλώματα ἐχρησίμευον πρὸς καταμέτρησιν ρευστῶν, ἔπρεπεν αἱ κατὰ τοὺς πυθμένας ὀπαὶ νὰ κλείωνται ἐντελῶς διὰ καταλλήλου πώματος, εἰς τρόπον ὥστε ἀφαιρουμένου τούτου νὰ καταρρέῃ ἄνευ δυσκολίας τὸ ἐμπεριεχόμενον, ἐνῶ ἀπεναντίας οἱ ἐν αὐταῖς τριχοειδεῖς σωλῆνες καὶ μετὰ μεγίστης δυσκολίας, ὡς δὲν σὰς ληνθάνει, κλείονται, καὶ τὴν ρεῦσιν τῶν ὑγρῶν δυσκόλως καὶ μετὰ πολλῆς βραδύτητος ἐπιτρέπουσιν, ὅπερ ὡς πᾶς τις γινώσκει ἀπαιτεῖται πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος.

Τὸ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μαρμάρῳ πέμπτον κατὰ σειρὰν τριβλιοειδὲς κοίλωμα, τὸ καὶ ἄνευ ὀπῆς κατὰ τὸν πυθμένα, κατ' ἐμὴν μὲν γνώμην ἐχρησίμευον εἰς ἀπόθεσιν τοῦ καθαρῶς σπόγγου, πρὸς ἀποταμίευσιν τοῦ καταμετρομένου ρευστοῦ, οὐδόλως ὅμως φαίνεται ὅτι τὸ τριβλιοειδὲς τοῦτο κοίλωμα ἦτο ὠρισμένον πρὸς τὸν παρ' ὑμῶν ὑποτιθέμενον τοῦ

1) Τόμ. ΚΑ', σελ. 462.

2) Δότ. σελ. 130.

Α
Μ
Φ
Ι
Ν
Η
Μ
Υ
Ω
Ν